

Närings-, trafik- och miljöcentralerna, ansvarsområdena för näringar
Arbets- och näringsbyråerna

21.2.2013

TEM/2905/03.01.04/2012

Komplettering av arbets- och näringsministeriets riktlinjer för genomförande av ungdomsgarantin inom arbets- och näringsförvaltningen

Genomförandet av ungdomsgarantin är regeringens och arbets- och näringsministeriets (ANM) spetsprojekt, som intresserar även aktörer i andra EU-länder. På grund av detta följs verkställigheten av ungdomsgarantin upp särskilt noggrant (bl.a. uppföljningen av regeringsprogrammets och resultatmålen utfall, medierna). I statsbudgeten har det beviljats ytterligare anslag för att sätta fart på verkställigheten av ungdomsgarantin. Dessutom ansöker undervisnings- och kulturministeriet (UKM) om ytterligare finansiering för läroavtalsutbildning vid regeringens halvtidsgranskning.

ANM:s riktlinjer för verkställigheten av ungdomsgarantin har skickats till närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna den 8 januari 2013. (TEM/2905/03.01.04/2012) I riktlinjerna fastställs ansvar för verkställigheten och uppföljningen för ansvarsområdet näringar, arbetskraft, kompetens och kultur vid närings-, trafik- och miljöcentralen och direktören för arbets- och näringsbyrån.

I detta brev förtydligas sådana punkter i de riktlinjer och anvisningar som utfärdades den 8 januari 2013 som enligt respons som inkommit till ministeriet kräver ytterligare preciseringar. Dessa punkter är

- erbjudande av tjänster som ingår i garantin
- verkstad som anordnare av tjänster
- ungdomars rätt till kostnadsersättning
- utvidgningen av målgruppen för Sanssi-kortet att gälla alla som är under 30 år.

Kunder som berörs av ungdomsgarantin finns inom samtliga servicelinjer vid arbets- och näringsbyråerna. Detta innebär att alla sakkunniga som arbetar vid arbets- och näringsbyrån ska känna till innebörden av ungdomsgarantin och veta vad verkställigheten av garantin innebär i praktiken. De riksomfattande riktlinjerna ska iakttas när garantin verkställs. Regionala riktlinjer får inte dras upp.

Vad innebär ungdomsgarantin

För den av regeringen fastställda samhällsgarantin för unga, utbildningsgarantin och kompetensprogrammet för unga vuxna används fr.o.m. ingången av 2013 ett begrepp, **ungdomsgarantin**.

Ungdomsgarantin syftar till att hjälpa unga att komma in på utbildning och i arbetslivet. För att genomförandet av ungdomsgarantin ska lyckas, förutsätts att statliga och kommunala myndigheter, näringslivet och organisationer samarbetar. Metoderna för att göra verklighet av garantin är arbetskrafts- och näringsstjänster (arbets- och näringsstjänster), åtgärder inom utbild-

ningsgarantin, kompetensprogrammet för unga vuxna, ungdomsverkstadsverksamhet, uppsökande ungdomsarbete och rehabiliteringstjänster inklusive kommunala social- och hälsovårdstjänster. En av principerna för ungdomsgarantin är att man lyssnar på ungdomar och att de unga kan påverka sitt eget liv. Ungdomsgarantin stödjer ungdomars uppväxt, självständighetsprocess och livshantering.

Det finns inte någon separat lag om ungdomsgarantin. I verkställigheten av ungdomsgarantin är det viktigt att effektivt dra nytta av tjänster enligt befintlig lagstiftning, som man hittills inte nödvändigtvis har kunnat utnyttja fullt ut.

Ungdomsgarantin inom arbets- och näringsförvaltningen

ANM ansvarar för att man genom arbets- och näringsstjänster på ett så effektivt sätt som möjligt främjar sysselsättningen för unga personer under 25 år och nyutexaminerade ungdomar i åldern 25–29 år. Samtidigt förebyggs förlängd arbetslöshet hos unga.

Inom arbets- och näringsförvaltningen följer man noggrant upp hur ungdomsgarantin genomförs. Som mätare används antalet personer under 25 år samt i åldern 25–29 år vars arbetslöshet varar över 3 månader. Samma mätare används också som verksamhetsmässigt resultatmål. Beräkningen av längden på arbetslösheten hos nyutexaminerade i åldern 25–29 år inleds vid ingången av 2013. Med nyutexaminerad avses en person som har utexaminerats under de föregående 12 månaderna. ANM följer upp hur tjänsterna riktas till ungdomar. Ett föremål för uppföljning är användningen av lönesubvention. Arbets- och näringsbyråerna ska komma ihåg att anteckna och föra register över beviljade Sanssi-kort. ANM följer månatligen upp beviljandet av kort.

För uppföljningen av ungdomsgarantin ska det också fås mätare (indikatorer) som inte har samband med arbets- och näringsförvaltningens verksamhet. Dessa fås när det av ANM beställda forskningsbaserade stödet för ungdomsgarantin blir färdigt.

Ungdomsgarantin inom utbildningsförvaltningen och social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde

UKM ansvarar för utbildningsgarantin, som gäller alla som helt nyligen har slutfört den grundläggande utbildningen. Genomförandet av utbildningsgarantin börjar i sin helhet hösten 2013, när den gemensamma ansökan reformeras. UKM ansvarar också för kompetensprogrammet för unga vuxna. De nya nybörjarplatserna som ingår i programmet är tillgängliga åren 2013–2016. Dessa platser är avsedda för sådana ungdomar i åldern 20–29 år som inte har yrkesutbildning.

Dessutom ansvarar UKM för det uppsökande ungdomsarbetet och ungdomsverkstadsverksamheten.

UKM verkställer utbildningsgarantin och kompetensprogrammet för unga vuxna bl.a. genom att revidera antagningskriterierna vid den gemensamma ansökan, utöka och ominrikta nybörjarplatser samt förnya praxis i samband med läroavtalsutbildning. Det är viktigt att även de sakkunniga vid arbets- och näringsbyråerna känner till de nya möjligheterna, för att de ska kunna ge råd till ungdomar och vägleda dem att söka till utbildning.

UKM och social- och hälsovårdsministeriet (SHM) bereder en ny lag om elev- och studenthälsovård. Avsikten är att regeringspropositionen lämnas till riksdagen under våren 2013. Lagreformen medför psykolog- och kuratorstjänster även till studerande på andra stadiet och att tyngdpunkten i studerandevården mer än i nuläget förflyttas till förebyggande verksamhet.

SHM och FPA ansvarar tillsammans med den kommunala hälsovården för rehabilitering, hälsokontroller för unga och sådana social- och hälsovårdstjänster som stöder ungdomsgarantin samt arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte.

Inom arbets- och näringsförvaltningen baserar sig verkställigheten på tjänster enligt lag

I regeringsprogrammet har det inskrivits att *"alla unga under 25 år och nytexaminerade under 30 år erbjuds en arbets-, praktik-, studie-, ungdomsverkstads- eller rehabiliteringsplats senast inom tre månader från det att arbetslösheten börjat"*.

Arbets- och näringsstjänsterna omfattar

- **arbetsförmedlingstjänster** (bl.a. publiceras och förmedlas information om jobb, söks och erbjuds platser som är lämpliga för arbetssökanden),
- **informations- och rådgivningstjänster** (förmedlas information och ges råd om bl.a. lediga jobb, jobsökning, utbildningsmöjligheter och andra möjligeter till kompetensutveckling, arbetsmarknaden, branscher och yrken),
- **tjänster för kompetensutveckling** (bl.a. yrkes- och karriärvägledning) samt
- **tjänster för inledande och utvecklande av företagsverksamhet.**

Tjänster som speciellt erbjuds unga är:

karriär-, jobsökar- och arbetsträning, arbetskraftsutbildning, arbets- och utbildningsprövning, startpeng och lönesubventionerat arbete.

Utöver de nämnda tjänsterna kan arbets- och näringsbyrån hänvisa unga personer till undersökning av hälsotillstånd eller andra tjänster som den unga personen behöver individuellt och som andra aktörer tillhandahåller. Sådana kan till exempel vara FPA:s eller socialvårdens tjänster, som speciellt syftar till att förbättra livshandlingen hos ungdomar.

I lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice ställs inga åldersgränser för erbjudande av service. Detta innebär att till exempel en 16-åring kan delta i service. För 16-åringen kan dock inte betalas arbetslöshetsförmåner under tiden för service, eftersom arbetslöshetsförmåner inte betalas till personer under 17 år.

Inom arbets- och näringsförvaltningen verkställs ungdomsgarantin genom tjänster enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. När garantin verkställs måste man utöver lagstiftningen sätta sig in i arbets- och näringsministeriets anvisning om tillämpning av lagen om offentlig arbetskrafts- och (anvisning 28.12.2012, TEM/439/00.04.01/2012) samt arbets- och näringsministeriets anvisning om arbetskraftspolitiska förutsättningar för utkomstskydd för arbetslösa (TEM/1446/00.11.03/2012). Det finns också information om rätten till utkomstskydd för arbetslösa hos personer under 25 år i ANM:s brev av den 1.2.2013 om rätten till arbetslöshetsförmåner hos unga personer under 25 år utan utbildning som ger yrkesfärdigheter, TEM/288/07.10.02/2013 (bilaga 1).

Arbets- och näringsförvaltningens tjänster för genomförande av ungdomsgarantin

Karriärträning

Karriärträning syftar till att hjälpa unga personer att klarlägga alternativ för yrkesvalet och karriären. Arbets- och näringsbyrån kan hänvisa unga personer till karriärträning om de utöver arbets- och näringsstjänsterna behöver särskilda insatser eller funktionella metoder för att få klarhet i sina karriärmål.

I karriärträningen arbetar man i grupp: diskuterar, gör olika övningar och hemuppgifter. Det är viktigt att man under träningen kan utbyta erfarenheter med andra ungdomar i samma situation. Under träningen får den unga personen information om utbildningsmöjligheter, branscher och yrken.

Under träningen kartlägger en sakkunnig tillsammans med den unga personen vägar att hitta en plats i arbetslivet som är lämpliga med tanke på personens situation, intressen och kompetens. I träningen behandlas olika utbildningsalternativ och klarläggs hur lämpliga alternativen är för den unga personen. Man går också igenom egenskaper och allmänna kunskaper som behövs i arbetslivet. Man får också bekanta sig med företagande som ett sysselsättningsalternativ.

Karriärträning kan kombineras med annan service (till exempel arbetsprövning) och skräddarsy olika servicehelheter för ungdomar. Efter en lyckad träning har den unga personen en genomförbar utbildningsplan eller motsvarande plan, där det långsiktiga målet är att komma in i arbetslivet. Karriärträningen kan också genomföras på en verkstad.

Unga kan få karriärträning högst 40 dagar per år.

Jobbsökarträning

Jobbsökarträningen syftar till att stödja och vägleda ungdomar i att söka arbete. Jobbsökarträning går ut på att man lär sig att söka arbete i en grupp. Träningen förbättrar den unga personens jobbsökarfärdigheter och beredskap att söka arbete på eget initiativ. Den unga personen sätter sig in i jobbsökningsprocessen och lär sig använda kanalerna för jobbsökning. Dessutom lär personen sig att i vid omfattning utvärdera olika jobbalternativ ur perspektivet för sin egen jobbsökning.

Jobbsökarträningen kan skräddarsys enligt den unga personens behov. Servicen pågår i 5–20 dagar. En del av servicen kan genomföras som individuellt arbete eller distansarbete.

Arbetsträning

Målgruppen för arbetsträning är de enskilda kunder som behöver stöd för att kunna komma in på arbetsmarknaden och stanna kvar där. Arbetsträningen kan kombineras med annan arbetskraftsservice.

Det är inte ändamålsenligt att erbjuda arbetsträning för alla unga personer. I första hand ska jobbsökningen bland ungdomar stödjas genom jobbsökarträning. *Arbetsträningen är i första hand avsedd för de ungdomar som har svårigheter att självständigt söka och hitta arbete.* I synnerhet bör arbetsträning användas för att stödja de partiellt arbetsföra ungdomar (= med funktionsnedsättning eller långtidssjuka) som efter genomförd yrkesutbildning har svårigheter att få sysselsättning på arbetsmarknaden.

Träningens innehåll fastställs enligt kundens servicebehov och man kan skaffa egna arbetsträningar för till exempel ungdomar. Träningen syftar till att stödja sysselsättning (även i lönesubventionerat arbete). Servicen har tre delar: att identifiera personens kompetens och att söka ett jobb, stöd i början av anställningsförhållandet och i etableringen i arbetet. Arbetsträning kan också användas för att stödja kunden, när kunden söker eller övergår till utbildning. Denna service kan användas i samband med läroavtal och Toppis-modellen (Toppis=arbetskraftspolitisk utbildning kombineras med lönesubventionerat arbete). I arbetsträningen kan dessutom ingå rådgivning till arbetsgivaren och information till arbetsgemenskapen.

Arbetsträning är inte servicevägledning. Träningen hör inte till den fas i kundens serviceprocess där kundens situation kräver stöd med livshanteringen eller agerandet i servicenätverk.

Arbetsträning kan erbjudas både enskilda ungdomar och grupper. Den unga personen kan få arbetsträning maximalt 50 timmar under 12 månaders tid.

Arbetsprövning

Sedan början av 2013 hör arbetspraktik och arbetslivsträning inte längre till urvalet av arbets- och näringsstjänster. Arbetsprövning ersätter dessa tjänster. Arbetsprövning enligt den nya lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagsservice kan användas för att klarlägga enskilda kunders alternativ för yrkesvalet och karriären samt för att stödja möjligheterna att på nytt komma in på arbetsmarknaden.

Arbetsprövning för unga personer som saknar yrkesutbildning

För ungdomar utan yrkesutbildning som berörs av ungdomsgarantin kan ordnas arbetsprövning. *Då är det primära målet med arbetsprövningen att hitta ett lämpligt arbets- eller utbildningsalternativ för den unga personen.* Med hjälp av arbetsprövning kan den unga personen klarlägga om branschen eller yrket intresserar honom eller henne. Målet är att den unga personen efter arbetsprövningen ska söka till yrkesutbildning eller läroavtalsutbildning.

Eftersom avsikten med ungdomsgarantin är hållbara lösningar, måste även arbetsprövningen stödja sysselsättningen och inte till exempel vara en enskild åtgärd för att avbryta arbetslösheten. Arbetsprövningen ska ordnas så att den på ett genuint sätt har samband med branschen eller yrket som den unga personen har planer på. Om personen planerar att arbeta inom hälsovården, stöder till exempel arbetsprövning som försäljare eller på kafé inte den unga personen med att klarlägga sina alternativ för yrkesvalet och karriären.

När avsikten är att hjälpa den unga personen i yrkesvalet, ska arbetsprövningen ingå i en servicehelhet. Förutom starkt vägledningsstöd som arbets- och näringsbyrån erbjuder (yrkes- och karriärvägledning) kan arbetsprövning också föregås av till exempel karriärträning. Under arbetsprövningen eller efter den kan en arbetstränare vid behov stödja unga personer som saknar yrkesutbildning att hitta en läroavtalsplats eller en arbetsplats för Toppis-utbildning.

Arbetsprövning för unga personer under 25 år med yrkesutbildning och nytexaminerade i åldern 25–29 år

Arbetsprövning används inte för att skaffa arbetserfarenhet åt nytexaminerade eller för att stödja möjligheterna att på nytt komma in på arbetsmarknaden, även om arbetslösheten för en nytexaminerad riskerar att överstiga tre månader.

Sysselsättningen för nytexaminerade och andra som genomfört yrkesutbildning stöds i första hand genom personlig arbetsförmedling, jobbsökarträning och lönesubvention som beviljas som rekryteringsstöd (Sanssi-kort). Därtill kan man använda arbetsträning, om det behövs.

Det finns ett undantag i användningen av arbetsprövning. Arbets- och näringsbyrån kan ordna arbetsprövning för sådana unga personer under 30 år som har fått yrkesutbildning och som länge har varit borta från arbetslivet antingen på grund av förlängd arbetslöshet eller av andra orsaker (till exempel familjeledighet). Då är avsikten med arbetsprövningen att bedöma om personens kompetens och arbetslivsfärdigheter är à jour.

Arbetsprövning och företagande

Arbets- och näringsbyråerna ska aktivt ta reda på om nytutexaminerade och andra som genomfört yrkesutbildning är intresserade av företagande.

Arbets- och näringsbyrån kan ordna arbetsprövning som syftar till att klargöra om företagande är ett lämpligt karriäralternativ för den unga personen. Arbetsprövning kan ordnas i detta syfte, om den unga personen är intresserad av företagande, men inte vet hurdant företagarens arbete är i praktiken eller om han eller hon lämpar sig som företagare. Också i sådana fall ska arbetsprövningen ingå i en servicehelhet.

Arbetsprövningen kan föregås av en bedömning av färdigheter som företagare och/eller karriärträning. Arbetsprövningen kan åtföljas av företagartutbildning och/eller att personen startar företag med startpeng.

Rehabilitering och undersökning av hälsotillstånd

I tillämpningsanvisningen för lagen om offentlig arbeidskrafts- och företagservice berättas när offentlig arbetskraftsservice erbjuds i form av yrkesinriktad rehabilitering. Rehabilitering är ett omfattande begrepp och inbegriper olika tjänster. Ansvarsfördelningen för yrkesinriktad rehabilitering beskrivs i en bilaga till den ovan nämnda anvisningen. Det är viktigt att rehabiliteringsprocessen för unga som behöver rehabilitering kommer i gång eller att en redan påbörjad rehabiliteringsprocess fortsätter.

Arbets- och näringsbyrån kan hänvisa unga arbetslösa till hälsoundersökning (anvisning 22.12.2012, ANM:s anvisning om att bedöma arbetslösas arbetsförmåga och att hänvisa arbetslösa till hälsoundersökning, hälso- och sjukvårdslagen 1326/2010). Unga personers hälsotillstånd undersöks i första hand inom den kommunala hälsovården. När arbets- och näringsbyrån hänvisar unga till undersökning av hälsotillstånd, iaktas samma processer som vid hänvisningen av andra kunder.

Arbets- och näringsbyrån kan skaffa bedömningar av arbetsförmågan för sådana ungdomar vars hälsoproblem har konstaterats på behörigt sätt. Genom bedömningarna klargöras arbets- och funktionsförmågan närmare. Bedömningens resultat jämförs med de krav som den unga behövs uppfylla i det yrke eller den utbildning som han eller hon tänker söka sig till eller som planeras för honom eller henne.

FPA erbjuder olika tjänster inom yrkesinriktad rehabilitering för ungdomar som inte har etablerat sig i arbetslivet. Ibland kan det vara oklart vilken aktör som ansvarar för att ordna rehabiliteringstjänster (medicinsk, social eller yrkesinriktad rehabilitering) eller vilken aktör som sköter ärendet. I sådana fall kan den lokala rehabiliteringssamarbetsgruppen åta sig att behandla den unga personens situation (lagen om klientsamarbete inom rehabiliteringen 497/2003).

Lönesubvention och Sanssi-kort

Lönesubvention hjälper med att skaffa arbetserfarenhet och att komma över rekryterings-tröskeln

Avsikten med lönesubvention är att främja unga personers möjligheter att få arbete och arbetserfarenhet. Genom lönesubvention som betalas till arbetsgivaren kompenseras för den nedsatta produktiviteten hos den som ska anställas – till exempel en nytutexaminerad person som ännu inte har arbetserfarenhet inom branschen.

Ungdomsgarantin omfattar också nytutexaminerade under 30 år. Målgruppen för Sanssi-kortet har utvidgats att gälla alla unga personer under 30 år som har anmält sig som arbetslösa.

Eftersom arbetsprövning inte kan användas för att skaffa arbetserfarenhet, ska arbets- och näringsbyrån i verkställigheten av ungdomsgarantin satsa på att söka och erbjuda jobb för nyutexaminerade och andra som genomfört yrkesutbildning. Med tanke på att få arbetserfarenhet är det viktigt att också möjligheter till visstidsanställningar beaktas.

Nya arbetstillfällen skapas mest i företag. En del arbetsgivare är väl insatta i möjligheterna med lönesubvention, en del är inte alls informerade. Ordning av lönesubventionerat arbete till unga förutsätter att arbets- och näringsbyrån samarbetar intensivt med företag och andra arbetsgivare i regionen. Arbets- och näringsbyråerna ska systematiskt kartlägga arbetsgivare som är beredda att anställa unga. Dessutom ska arbets- och näringsbyråerna aktivt till arbetsgivare marknadsföra möjligheten till lönesubvention.

Arbets- och näringsbyrån ska i synnerhet informera företag om de ändringar i bestämmelserna om lönesubvention som trädde i kraft 1.1.2013. Företagens möjligheter att få lönesubvention för visstidsanställningar utvidgades. Även arbetsgivarnas möjligheter att överföra den som anställts med subvention till uppgifter hos en annan anordnare av arbete (s.k. användarföretag) utvidgades. Detta gjordes genom att alla begränsningar som gäller den som anställs med subvention och arbetsgivaren slopades. Ändringarna syftar till att främja bland annat unga personers möjligheter att få sysselsättning.

Unga som saknar yrkesutbildning

När det gäller att främja sysselsättningen för unga personer som saknar yrkesutbildning, är det mest ändamålsenligt att använda lönesubvention för läroavtal, när läroavtalet inte kan ordnas utan lönesubvention.

I fråga om unga personer utan yrkesutbildning är det ändamålsenligt att använda lönesubvention för modeller som kombinerar arbete och utbildning (läroavtalsutbildning och Toppis-modellen). Vid läroavtalsutbildning ersätts arbetsgivaren för de kostnader som utbildningen medför genom utbildningsersättning. I fråga om arbetslösa arbetssökande vars produktivitet nedsätts även av någon annan omständighet än avsaknad av utbildning, kan lönesubvention beviljas för läroavtalsutbildning. Genom lönesubvention stöds inträde till läroavtalsutbildning för de unga arbetslösa som har svaga möjligheter att komma in på utbildning utan lönesubvention. Lönesubventionen och utbildningsersättningen får dock inte sammanlagt överstiga de lönekostnader som föranleds för arbetsgivaren av den unga person som anställts med subvention.

I Toppis-modellen kombineras lönesubventionerat arbete och yrkesinriktad arbetskraftsutbildning. Kombineringen kan genomföras så att den yrkesinriktade arbetskraftsutbildningen åtföljs av subventionerat arbete, eller så att det i en subventionerad arbetsperiod ingår en period med yrkesinriktad arbetskraftsutbildning (modell som kombinerar lönesubventionerat arbete och utbildning). Det kan finnas olika varianter i genomförande av Toppis-modellen.

Om unga behöver stöd för att hitta en läroavtalsplats eller en arbetsplats som erbjuder Toppis-utbildning, kan man som hjälp anlita en arbetstränares tjänster. Arbetsträning kan också utnyttjas i situationer där arbetssökande behöver stöd med att hitta ett lönesubventionerat arbete.

Arbetskraftsutbildning riktas till unga, när det behövs och när arbetskraftsutbildningen är det bästa alternativet för att skaffa ett yrke. I regel hänvisas unga dock till frivillig utbildning.

Målgruppen för Sanssi-kortet har utvidgats

Lönesubvention kan beviljas arbetsgivare som anställer en arbetslös arbetssökande, oberoende av åldern och utbildningen för den som ska anställas. Sanssi-kortet, som endast ges till

unga personer som inte fyllt 30 år, är för arbetsgivaren ett bevis på att man med den unga personen har kommit överens om att lönesubvention kan beviljas. Lönesubvention kan beviljas, om arbetsgivaren uppfyller vissa villkor. Mer information om villkoren och Sanssi-kortet finns i en broschyr som finns på adressen www.te-palvelut.fi/sanssi.

Man ska berätta om möjligheten till lönesubventionerat arbete och om Sanssi-kortet för unga personer. För ungdomar reserveras tid för ett personligt samtal på arbets- och näringsbyrån för att göra en bedömning av jobbsökningen och användningen av kortet. Att den unga personen själv är aktiv bidrar till att arbetsgivare blir intresserade. Arbets- och näringsbyrån måste vägleda den unga personen i hur kortet används, för unga behöver ofta mod för att ta kontakt med arbetsgivare. Användningen av Sanssi-kortet i jobbsökningen och som stöd för jobbsökningen kan även övas under jobbsökarträning.

Läroavtalsutbildning

Vid läroavtalsutbildning ersätts arbetsgivaren för de kostnader som utbildningen medför genom utbildningsersättning. UKM har för år 2013 beviljat sammanlagd 4,4 miljoner euro i statsunderstöd för utbildningsersättning i samband med läroavtalsutbildning för dem som avslutar den grundläggande utbildningen. Den förhöjda utbildningsersättningen vid läroavtalsutbildning är ett led i utbildningsgarantin, som ingår i ungdomsgarantin.

Ersättningen i samband med läroavtalsutbildning för dem som avslutar den grundläggande utbildningen höjs avsevärt. Hittills har ersättningen för dem som genomför yrkesinriktad grundutbildning som läroavtalsutbildning i genomsnitt varit 100 euro i månaden, nu stiger den under det första året till 800 euro i månaden. Ersättning betalas till arbetsgivare för yrkesinriktad grundutbildning och tilläggsutbildning som genomförs som läroavtal för studerande som samma år har avslutat den grundläggande utbildningen eller påbyggnadsundervisningen inom den grundläggande utbildningen. Under det första läroavtalsåret är ersättningen 800 euro i månaden, under det andra året 500 euro och under det tredje året 300 euro i månaden.

Reformen syftar till att främja läroavtalsutbildning som en utbildningsform för ungdomar och att stödja arbetsgivare med att ordna undervisning och handledning som tar hänsyn till ungdomar.

Understöd för förhöjd utbildningsersättning beviljades till samtliga 41 utbildningsanordnare som ansökte om understödet. Med understödet täcks utbildningsersättningarna för över 800 läroavtalsstuderande som avslutar den grundläggande utbildningen. Antalet ungdomar som blir läroavtalsstuderande direkt efter den grundläggande utbildningen verkar enligt utbildningsanordnarnas ansökningar öka avsevärt. För närvarande finns det färre än 200 läroavtalsstuderande som hör till målgruppen.

År 2013 kan understöd användas 1.6–31.12 (den grundläggande utbildningen avslutas 1.6.2013.) Understöden för år 2014 utlyses på hösten 2013 och besluten torde fattas i december 2013.

Utkomstskydd för arbetslösa och att söka till utbildning

Arbetsmarknadsstödet är ett ekonomiskt stöd, som är avsett för dem som för första gången kommer ut på arbetsmarknaden och för dem som har fått arbetslöshetsdagpenning för maximitiden. Stödet kan endast fås av arbetslösa som bor i Finland. Rätten till stödet börjar tidigast den dag som den arbetslösa anmäler sig till arbets- och näringsbyrån. Personer under 17 år har inte rätt till arbetsmarknadsstöd. Om en 17-åring inte har utbildning som ger yrkesfärdigheter, kan till honom eller henne betalas arbetsmarknadsstöd endast för tid i sysselsättningsfrämjande service, som till exempel arbetskraftsutbildning, jobbsökarträning eller arbetsprövning.

Unga personer under 25 år som efter grundskolan eller gymnasiet inte har genomgått någon utbildning som leder till examen och som ger yrkesfärdigheter ska på våren söka till minst två sådana studieplatser vars antagningskriterier han eller hon uppfyller. Studierna kan utgöras av utbildning som leder till examen eller ger yrkesfärdigheter. För dem som enbart slutfört grundskolans lärokurs kan utbildningen utgöras av gymnasiestudier. Gymnasiestudiernas omfattning enligt lärokursen ska vara minst 75 kurser. Den utbildning som man söker till behöver inte ingå i den gemensamma ansökan. Utbildningen kan också utgöras av annan utbildning som leder till examen och ger yrkesfärdigheter, till exempel universitetsstudier. Till exempel ska vårens abiturienter samma vår söka till sådan utbildning som börjar på hösten och som ger yrkesfärdigheter.

Unga personer kan förlora sin rätt till arbetsmarknadsstöd från början av höstterminen. Detta sker om den unga personen utan giltig orsak låter bli att söka till utbildning på våren eller genom sitt eget förfarande orsakar att han eller hon inte blir antagen till utbildning eller vägrar delta i utbildning. Höstterminen börjar den 1 september. Om den unga personen avbryter studierna utan giltig orsak, förlorar han eller hon rätten till arbetsmarknadsstöd omedelbart från och med avbrottet.

Arbets- och näringsbyrån och den unga personen kan avtala om ett undantag från skyldigheten att söka till utbildning på våren, eller komma överens om att skyldigheten att söka ersätts helt genom service eller en åtgärd som lämpar sig för personens individuella situation.

Fast den unga personen av ovan nämnda skäl skulle ha förlorat sin rätt till arbetsmarknadsstöd, kan personen ha rätt till arbetsmarknadsstöd under tiden för sysselsättningsfrämjande service, till exempel arbetskraftsutbildning eller arbetsprövning.

Det är också möjligt att återfå rätten till arbetsmarknadsstöd. Detta förutsätter att den unga personen har varit i arbete som räknas in i arbetsvillkoret, deltar i jobbsökarträning, karriärträning, utbildningsprövning, arbetsprövning, arbetskraftsutbildning eller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Rätten till arbetsmarknadsstöd återfås också, om den unga personen har studerat på heltid eller varit sysselsatt på heltid som företagare eller i eget arbete minst 21 kalenderveckor, blivit klar med sin yrkesutbildning eller fyllt 25 år.

Skyldigheten att söka till utbildning som ger yrkesfärdigheter gäller också ungdomar som ansöker om arbetslöshetsdagpenning. Bestämmelserna om förlust av rätten till arbetsmarknadsstöd och återfående av rätten gäller också för arbetslöshetsdagpenning.

Kostnadsersättning

Kostnadsersättningar redogörs närmare i ANM:s anvisning om tillämpning av lagen och förordningen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. I detta brev behandlas inte kostnadsersättningar på ett täckande sätt. Till exempel tjänster enligt integrationslagen finns inte med.

Lagstadgad kostnadsersättning

Om den unga personen får arbetslöshetsförmån under tiden för service, kan kostnadsersättning enligt lagen om offentlig arbetskrafts- ja företagservice betalas under tiden för följande service: arbetskraftsutbildning, jobbsökarträning, karriärträning och utbildningsprövning. Om den unga personen har yrkesutbildning, kan han eller hon få kostnadsersättning även under tiden för arbetsprövning. Om den unga personen inte har yrkesutbildning, har han eller hon rätt till kostnadsersättning för de dagar som han eller hon deltar i arbetsprövning endast om personens rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av att maximitiden gått ut, eller om personen fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet för minst 500 dagar.

Kostnadsersättning enligt prövning

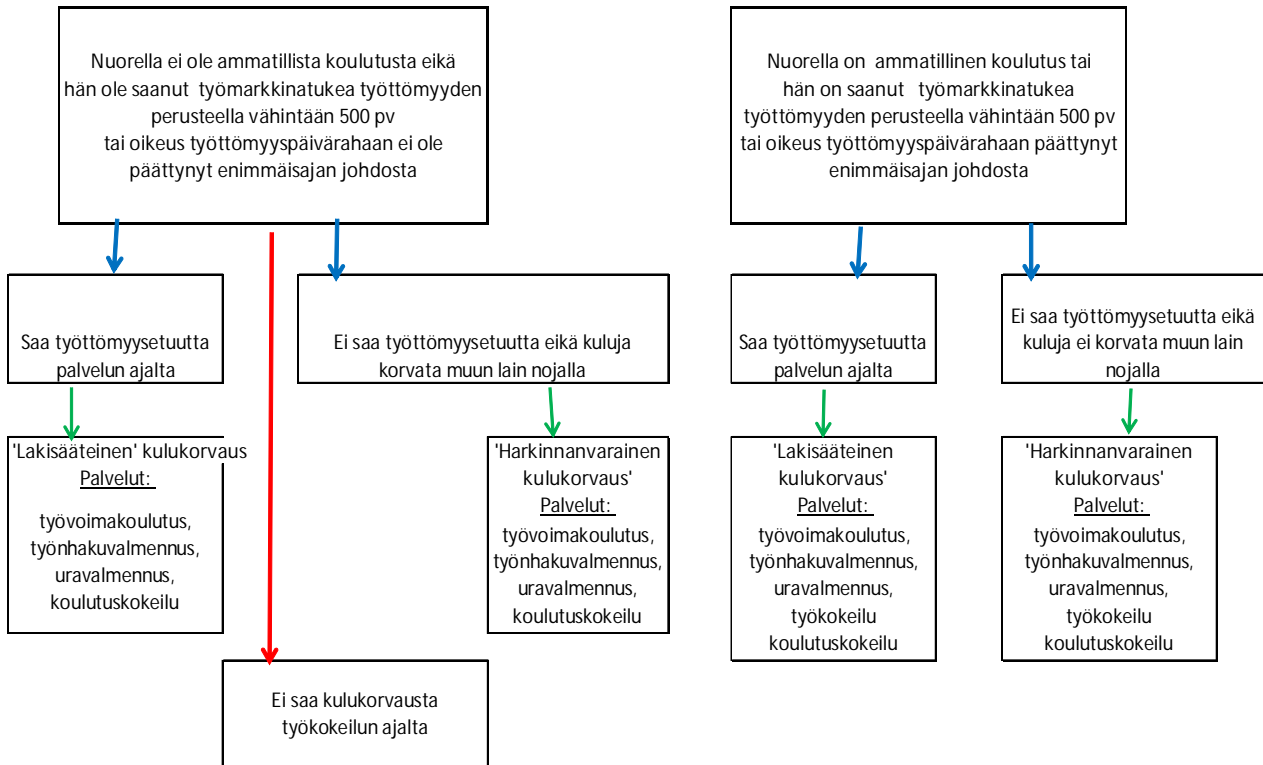
Om den unga personen inte får arbetslöshetsförmån under tiden för service, kan arbets- och näringsbyrån bevilja kostnadsersättning för tid i arbetskraftsutbildning, jobbsökarträning, karriärträning och utbildningsprövning. Kostnadsersättning kan beviljas under tiden för arbetsprövning, om den unga personen har yrkesutbildning eller om personens rätt till arbetslöshetsdagpenning har upphört på grund av att maximitiden gått ut, eller om personen fått arbetsmarknadsstöd på grund av arbetslöshet för minst 500 dagar. Även om kostnadsersättningen enligt prövning också omfattar unga personer under 17 år och heltidsstuderande, gäller begränsningarna för kostnadsersättning under tiden för arbetsprövning även dem.

Ersättning enligt prövning kan beviljas, om den unga personen inte har rätt att få ersättning för de kostnader som föranleds av deltagandet i servicen med stöd av någon annan lag.

Vid godkännandet av lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice förutsatte riksdagen att regeringen snabbt utreder hur det att unga personer under 25 år som saknar yrkesutbildning inte får kostnadsersättning under tiden för arbetsprövning påverkar deras möjligheter att delta i arbetsprövning. Dessutom vill riksdagen ha en utredning om huruvida bestämmelsen äventyrar genomförandet av ungdomsgarantin, särskilt i regioner där resekostnaderna är avsevärda. Dessutom förutsatte riksdagen att regeringen bedömer om kostnadsersättningens bundenhet till ålder är befogat med tanke på principen om likabehandling av medborgare. Ministeriet bedömer före utgången av oktober 2013 vilka åtgärder som bör vidtas med anledning av riksdagens uttalande.

Kulukorvaukset alle 25 -vuotiaille nuorille

Kaaviossa ei ole otettu huomioon Kotol:n mukaista opiskelua eikä kuntouttavaa työtoimintaa

Verkstadsverksamhet

Ungdomsverkstadsverksamheten har fastställts i UKM:s beslut av den 26.10.2006. Verksamheten syftar till att stödja de ungas sociala tillväxt, stärka ungdomarnas livskompetens, förhindra utslagning och vägleda dem till utbildning och till arbetsmarknaden. Verkstadsverksamheten har utöver arbetskrafts- och företagstjänster anknytning till social-, ungdoms- och utbildningstjänster, för från alla dessa vägleds unga till verkstäder. Ungdomsverkstäderna kan till exempel producera arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte som har som mål att förbättra den unga personens livshantering och att skapa förutsättningar för sysselsättning och för deltagande i tjänster som arbets- och näringsbyråns ansvarar för att ordna.

Ur arbets- och näringsbyråns perspektiv är verkstaden en anordnare av tjänster som kan tillhandahålla flera sådana tjänster som definieras i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice. Verkstädernas metoder är arbetsträning och individuell träning. På grund av de nämnda metoderna lämpar sig de tjänster som verkstaden erbjuder särskilt för ungdomar som behöver mer arbetshandledning än den som ges vid normal inskolning och vars arbetslivsfärdigheter behöver förbättras.

Verkstaden kan vara en arbetsplats där det erbjuds möjlighet till lönesubventionerat arbete och/eller arbetsprövning. Avgörande vid anvisning till lönesubventionerat arbete och arbetsprövning är, huruvida verkstaden kan ordna sådana uppgifter på verkstaden för den som handleds där målen för de tjänster som ingår i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagservice uppnås. På verkstaden kan också karriärträning genomföras. Den kan tillsammans med arbetsprövning bilda en servicehelhet så att karriärträningen föregår arbetsprövningen.

Utgångspunkten är att det lönesubventionerade arbetet förbättrar den unga personens möjligheter att få sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Eftersom arbetet på verkstaden oftast är för viss tid, är en av verkstadens viktigaste uppgifter att stödja sysselsättningen efter perioden med lönesubvention.

Arbetsgivarnas möjligheter att överföra den som anställts med subvention till uppgifter hos en annan anordnare av arbete (s.k. användarföretag) utvidgades vid ingången av 2013. Detta innebär att verkstäderna har bättre möjligheter än tidigare att intensifiera samarbetet med företag och på detta sätt stödja att unga blir sysselsatta. Verkstädernas samarbete med företag kan ge den unga personen goda möjligheter att få arbeta i ett företag (med eller utan lönesubvention).

Det ska beaktas att om en verkstad som inte utövar sin verksamhet i företagsform överför den som anställts med subventionen i uppgifter hos en annan arbetsgivare och får finansiell ersättning för det, kan erhållandet av ersättningen leda till att den som anställts med subventionen har blivit sysselsatt i uppgifter som betraktas som näringsverksamhet (jämförelse med personaluthyrning). Detta kan i sin tur påverka beloppet av lönesubvention.

Det är bra att utreda verkstädernas möjligheter att erbjuda subventionerad läroavtalsutbildning från fall till fall.

Den unga personen kan hänvisas till arbetsprövning på en verkstad, om personen på verkstaden i praktiken kan pröva arbetsuppgifter i det yrke eller inom den bransch som han eller hon är intresserad av och till exempel planerar att utbilda sig för. Om innehållet och målet för verkstadsperioden är att förbättra livshandlingarna eller att utveckla de allmänna arbetslivsfärdigheterna, är arbetsprövning inte rätt service. Rätt service för det nämnda syftet är till exempel arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (förbättrande av livshandlingarna) eller karriärträning (de allmänna arbetslivsfärdigheterna). Detta innebär inte att förbättrande av arbetslivsfärdigheterna och livshandlingarna inte skulle kunna vara mål för arbetsprövning utöver klarläggande av alternativ för yrkesvalet och karriären.

Den så kallade verksamhetsmodellen med vägglös verkstad kan erbjuda möjligheter till arbetsprövning och lönearbete. Lämpligheten av denna modell bör bedömas från fall till fall.

Resursfördelning för tjänsterna för unga inom arbets- och näringsförvaltningen

För att ungdomsgarantin ska bli verklighet, måste arbets- och näringsförvaltningen ha tillräckliga resurser och man måste kunna betjäna unga kunder. Arbets- och näringsbyråerna ska se till att det reserveras tillräckligt med personalresurser för servicen för unga. *Detta innebär till exempel att det för stödjandet av ungdomar utan yrkesutbildning anvisas sakkunniga som har ungdomsservice som huvudsyssla.*

I statsbudgeten för 2013 har man fått 3,3 miljoner euro i tilläggsanslag för årsverken. Anslaget fördelades till närings-, trafik- och miljöcentralerna så att man hörde vilka behov centralerna hade. Tilläggsresurserna ska riktas till tjänster för ungdomar. Med resurserna ska man stärka yrkes- och karriärvägledningen så att även servicebehoven hos högt utbildade personer och invandrare beaktas.

E-postadresser för frågor, om anvisningarna inte ger hjälp

Kunders, intressentgruppers och serviceproducenters frågor om verkställigheten av ungdomsgarantin besvaras i första hand av arbets- och näringsbyrån. Om arbets- och näringsby-

rån behöver hjälp med att verkställa ungdomsgarantin (till exempel för tillämpning av bestämmelser och anvisningar), ska byrån kontakta närings-, trafik- och miljöcentralen.

Frågor om verkställigheten av ungdomsgarantin som har samband med *lagen och statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagservice samt tillämpningen av anvisningen som utfärdats med stöd av bestämmelser i lagen och förordningen ska i första hand sändas till e-postadresserna nedan:*

yrkessinriktad rehabilitering: amku@tem.fi
 utkomstskydd för arbetslösa tyottomyysturva@tem.fi
 lönesubvention: palkkatuki@tem.fi
 arbetsmarknadsåtgärder (= arbetsprövning): tyomarkkinatoimenpiteet@tem.fi
 arbetskraftspolitiskt understöd: typoavustus@tem.fi
 startpeng: starttiraha@tem.fi
 arbetsförmedling: tyonvalitys@tem.fi
 arbetskraftsutbildning: tyovoimakoulutus@tem.fi
 frivillig utbildning: omaehtoisenopiskelu@tem.fi

ANM har öppnat en separat e-postadress för närings-, trafik- och miljöcentralernas frågor om ungdomsgarantin: TYO-nuoret@tem.fi. *Till denna adress får centralerna bara skicka sådana frågor om verkställigheten av ungdomsgarantin som centralen inte har funnit svar på i denna eller andra anvisningar.*

Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska skicka sådana frågor om verkställigheten av ungdomsgarantin som hör till uppgiftsområdet för avdelningen för sysselsättning och företagande vid ANM till den ovan nämnda e-postadressen i stället för att skicka frågorna till enskilda tjänstemän. Ändringen syftar till att påskynda besvarandet av frågorna (t.ex. när en enskild tjänsteman är borta). Ändringen hjälper också ministeriet att följa i vilka frågor i samband med ungdomsgarantin centralerna behöver stöd och vägledning av ministeriet.

Närings-, trafik- och miljöcentralen kan inte direkt överföra arbets- och näringsbyråns frågor till ministeriet för besvarande. Centralerna måste försöka finna lösningarna själva och skicka sitt eget lösningsförslag med frågan. Dessutom ska man ta hänsyn till att utbildningsgarantin, det uppsökande ungdomsarbetet och verkstadsverksamheten, vilka ingår i ungdomsgarantin, hör till UKM:s ansvarsområde. Dessa frågor ska i första hand riktas till den ansvariga vid UKM.

Om meddelandet innehåller en brådskande fråga som behöver besvaras inom två arbetsdagar, ombes att den som skickar frågan antecknar att det är ett viktigt meddelande. Om den fråga som man önskar få svar på inte längre är aktuell, ombes att frågan annulleras genom att man skickar e-post till samma adress som den ursprungliga frågan skickades till. De sakkunniga vid ministeriet besvarar frågorna så fort som möjligt.

Ett gemensamt brev om genomförandet av ungdomsgarantin avsett för de aktörer som ansvarar för genomförandet av ungdomsgarantin och samarbetspartner blir inom kort färdigt i arbetsgruppen för samhällsgarantin för unga, som leds av arbets- och näringsministeriet. Brevet delas bl.a. ut till närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, kommunerna, läroanstalterna, ministerierna och arbetsmarknadsorganisationerna.

Tuija Oivo
 Avdelningschef

Teija Felt
Arbetsmarknadsråd

För kännedom:

- ANM
  - o arbetsminister Lauri Ihalainen
  - o statssekreterare Janne Metsämäki
  - o specialmedarbetare Pilvi Torsti
  - o kanslichef Erkki Virtanen
  - o arbetsmarknadsrådet Kimmo Ruth
  - o staben för avd. för sysselsättning och företagande och dess grupper
  - o regionavdelningen
  - o avdelningen för kunskapshantering
- UKM
- SHM
- Nationella verkstadsföreningen rf